

CREATIE VOOR BELGIË

PRINS KAREL GAAF VAN VLAANDEREN

van
**Rudy
Geldhof**

met
**Piet Balfort
en
Ria Verschaeren**

regie
Jos Van Gorp

scenografie
Lee Preedy

arca

42e speeltaar
Directie: Jo Decaluwe
Sint-Widostraat 3-9000-Gent

vrij van zegel art. 158

THEATER MALPERTUIS-OOSTENDE
Jules Perquaetstraat, 27

23,24 en 25 april '92-20u30

plaatsbespreking bij Roland Struys
(059) 50 21 31

ZAAL DE DIJK-BRUGGE
Blankenbergsesteenweg, 221

16 en 23 mei '92 - 20u

plaatsbespreking Bhd. De Meester
(050) 33 29 52

GM

Knack

ASLKE

Nationale
Loterij

v.a. Jo Decaluwe

PRINS KAREL, GRAAF VAN VLAANDEREN

RUDY GELDHOF
REGIE Jos VAN GORP
SCENOGRAFIE Lee PREEDY
met
PIET BALFOORT en RIA VERSCHAEREN

Prins Karel, graaf van Vlaanderen en ooit regent van België, leeft al jaren teruggetrokken op zijn domein „Raversijde”. Zijn enige gezelschap is „Mademoiselle”, zijn laatste maîtresse - huishoudster - verpleegster.

Het is najaar 1980 en hij verkoopt zijn bezittingen, de koninklijke inboedel. Hangars vol vorstelijke relikwieën, tot waterpotten van Albert I toe, worden publiekelijk verkocht.

Tijdens de verkoop maakt Karel de balans op van zijn leven, maar nog meer maakt hij het proces van overleden en levende Coburgers, van de „brol” zoals hij het vorstenhuis noemt.

IN THEATER MALPERTUIS AAN ZEE - OOSTENDE
Jules Peurquaetstraat 27
op 23-24-25 april 1992 - 20.30 u.
plaatsbespreking: Roland STRUYS (059) 50 21 31

IN DE DIJK - BRUGGE
Blankenbergsesteenweg 221
op 16 en 23 mei 1992 - 20 uur
plaatsbespreking: boekh. De Meester (050) 33 29 52

Beschikbaar voor reisvoorstellingen
KALEIDOSKOOP (091) 33 04 33

v.u. Jo Decaluwe, St.-Widostraat 3 - 9000 Gent
niet op de openbare weg gooien aub.

Z. K. H. de Prins Karel — Graaf van Vlaanderen
Regent van België

Prins Karel op Radio 2 West-Vlaanderen

In het ontkoppelingsprogramma "Studio West" van Radio 2 West-Vlaanderen loopt van 13 tot en met 23 april een reeks over regent Prins Karel. Aanleiding is de premiere van het toneelstuk "Prins Karel, Graaf van Vlaanderen" van Rudy Geldhof door het Gentse gezelschap Arca.

De eerste voorstelling ervan heeft plaats op donderdag 23 april in de toneelzaal van Malperthuis aan Zee, Jules Peurquaetstraat 27 in Oostende.

Tijdens de radiodocumentaire zal journalist Stefaan Struyve praten met o.a. Louis De Lentdecker die een boek schreef over Prins Karel en met

kunstkriticus Hugo Brutin over de schilderijen en tekeningen die de Prins maakte. Ook andere Oostendenaars die de gewezen regent nog gekend hebben komen aan het woord. Ook een bezoek aan het domein van Prins Karel in Raversijde staat op het programma.

De radioreeks eindigt met gesprekken over het toneelstuk "Prins Karel, graaf van Vlaanderen". Daarin komen auteur Rudy Geldhof, regisseur Jos Van Gorp en hoofdrolspeler Piet Balfoort aan bod.

Het programma is elke avond tussen 17 en 18 uur te beluisteren.

Prins Karel voor het monument van zijn moeder koningin Elisabeth in Brussel. ▷ Foto: Odette Moysard

Vragen rond een nieuw toneelstuk van Rudy Geldhof

Wie is Prins Karel ?

Voor de perskonferentie van maandag jl. in Oostende gehouden door Arcateater Gent, was de belangstelling uitzonderlijk groot. Directeur Jo Decaluwe, slim als hij is, kon natuurlijk geen betere lokatie uitzoeken: zijn jongste produktie gaat immers over Prins Karel, graaf van Vlaanderen, die een groot deel van zijn bewogen leven vlak naast Oostende doorbracht in de duinen van Raversijde.

Zeer teruggetrokken maar blijkbaar niet genoeg, zodat iedere Oostendenaar zijn verhaaltje over de Prins weet te vertellen. Roddel of niet, het prinselijk beeld dat hieruit voorkomt is niet bepaald fraai. Het is ook omgeven door zoveel vraagtekens dat die figuur in zijn raadselachtigheid fascineert. Zo ontstaan mythen...

Oostende krijgt dus ook de creatie van Rudy Geldhof's jongste stuk, op 23, 24 en 26 april in de zaal Malpertuis aan zee, J. Peurquartstraat 27, telkens om 20 u.30. Jo Decaluwe wees er tevens op dat Arca reeds met „De Coburger” de stichter van onze koninklijke familie voor het voetlicht bracht. Die monoloog met Jo De Meyere in de titelrol werd een enorm succes. Auteur, regisseur, akteur hadden uitstekend voorbereidend werk geleverd. Die zo wenselijke samenwerking zal nu ook in „Prins Karel” haar vruchten dragen. Het onderwerp is echter nog veel delicateser, ligt ook dicht bij ons, zodat de auteur nog steeds met regisseur Jos Van Gorp en de spelers Piet Balfort en Ria Verschaeren aan de definitieve tekst sleutelde op de 13de dezer!

Auteur Rudy Geldhof (l.), samen met de twee hoofdvertolkers, Piet Balfort en Ria Verschaeren. (Foto J. Deman)

Rudy Geldhof is aan zijn proefstuk niet. „Klein Berlijn”, „De bossen van Vlaanderen” hebben hem in de ban gebracht van de historische materie. Geboren in '42 boeit hem nu vooral de periode die hij niet kon kennen omdat hij nog te jong was. De bevrijding, de koningskwesie daar wilde hij wel iets over schrijven en toen ontmoette hij Piet Balfort (weer een Bruggeling) die, freelance geworden, droomde van prins Karel die zes jaar lang regent was op de troon van zijn broer en dan in de anonimiteit verdween, verbitterd, eenzaam, zondagsschilder en steen des aanstoots in de schaduw van zijn neef, koning Boudewijn. Eigenlijk een tragische figuur. Daarmee zat het spel op de wagen.

En het uitgangspunt was vlug gevonden. Ten gevolge van weer zo'n raadselachtige beslissing van prins Karel werd in 1980 de inboedel van zijn villa in Raversijde openbaar verkocht. Het bracht een schamele 2 miljoen op. Waarom deed hij dat? Maar Geldhof laat zijn held (?) hierbij zelf optreden en de mensen toespreken. Hij likvideert persoonlijk al die herinneringen, in feite zijn hele leven, maar zoals hij het zag en misschien niemand anders dan hij. Zeer belangrijk, dit punt.

Toch wordt het stuk geen monoloog. Een tweede personage „Mademoiselle” is misschien nog meer raadselachtig en intrigerend dan de prins. Men weet dat deze meer dan een vrouw, meer dan een liefde had. Welke rol die

speelden, blijft erg betwist. Eén was er in ieder geval lange jaren trouw, tot het einde toe. Niet al te schoon, niet al te jong en met een mild voorkomen, zo wilde Rudy Geldhof haar. Hij vond het gewenste in Ria Verschaeren.

Dat Piet Balfort de prins zou incarneren, stond van bij de aanvang vast. Op de perskonferentie werd zelfs vastgesteld dat hij qua uiterlijk heel goed kon dienen! Wie zich zijn „Rudolf Hess” herinnert, weet dat hij zoiets niet alleen aankan maar het ook uitstekend kan. Jos Van Gorp legde vooral de nadruk op het verschil tussen De Coburger en Prins Karel waarin niet slechts meer dialoog maar ook meer aktie en dramatische spanning voorkomt.

Het decor en de scenografie zijn van Lee Preedy, een Engelse, die vlug in haar onderwerp ging geloven vooral na een paar bezoeken aan Raversyde zelf. En als je dan bedenkt dat Piet Balfort in de eigen zetel van de prins zal zitten (met certificaat!) dan voelt men reeds hoe geboeid heel de ploeg naar de ware toedracht van zaken zoekt. Welk soort mens was hij, soms hard, soms onbarmhartig, wrokkig nijdig en toch zeer ontwikkeld, soms heel lief en attentvol, maar dan weer verslaafd aan de drank, kwade tongen zullen er nog een hele waslijst prinselijke eigenschappen aan toevoegen. En toch, toen hij regent was, herstelde ons land vrij vlug van de oorlogsjaren en won het aan prestige in het buitenland. Een vat vol tegenstrijdigheden? En nu vlug de première.

(JVD)

Arca brengt toneel over Graaf Karel van Vlaanderen

Prins Balfoort

In Malpertuis Oostende vindt op donderdag 23 april de première plaats van „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”, een opmerkelijke nieuwe produktie van het teatergezelschap Arca. Het script werd geleverd door Bruggeling Rudy Geldhof (van o.a. De Bossen van Vlaanderen), de regie is in handen van Jos Van Gorp.

Een andere Bruggeling, Piet Balfoort, kruipt in de huid van de prins. Voorwaar geen gemakkelijke klus, als men weet dat de oom van koning Boudewijn een heel excentriek figuur was. Oostende werd bewust als start voor dit stuk gekozen, daar de „Monseigneur” zijn laatste levensjaren op zijn domein in Raversijde doorbracht. Precies daar schetst Geldhof ook zijn figuur, en meer bepaald op het moment dat de Von Sachsen Coburger er in 1980 zijn roemruchte uitverkoop houdt.

Piet Balfoort ging op het domein van Prins Karel in Raversijde wat sfeer opsnuiven. Kwestie van zich helemaal te kunnen inleven in zijn rol als prins. Naast hem zijn tegenspeelster Ria Verschaeren. (Foto Lysiane)

Een rol als Prins Karel, het is zelfs voor een ervaren acteur als Piet Balfoort een hele uitdaging. De Bruggeling, neef van wijlen Maurits Balfoort (u weet wel, van „Wij Heren van Zichem”), is al sinds 1961 beroeps. Nadat hij aan het Conservatorium van zijn geboortestad toneelklas volgde, stond hij maar liefst 25 jaar op de planken bij Antigone Kortrijk.

Toen enkele jaren terug de subsidiekraan wat minder centen richting West-Vlaanderen liet vloeien, en Antigone daar danig onder te lijden had, zag Balfoort uit naar een andere toneel-omgeving. Als free-lance acteur komt hij tegenwoordig het meest bij Arca aan de bak.

Uitverkoop

Maar ook voor televisie doet Piet Balfoort heel wat werk. Zo was hij op de BRTN recent in de reeks „De Bossen van Vlaanderen” en in de film „De macht van het Getal” te zien en momenteel staat hij ook op de set van „Gouden Jaren”, de nieuwe VTM-serie.

Daarnaast regisseert Piet Balfoort ook nog enkele amateurgezelschappen. Met de Rumbekse toneelgilde De Verenigde Vrien-

den greep hij onlangs maar net naast het Koninklijk Landjuweel. Een drukke agenda dus, vooral sinds hij nu ook nog volop bezig is met de creatie van „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”.

„Verdraaid niet gemakkelijk”, zegt Piet Balfoort, „maar wel heel boeiend. Het stuk schetst de situatie van het teruggetrokken leven van de prins in zijn bescheiden optrekje in Raversijde. De enige persoon die hij daar nog rond zich dulde was Anna, vertolkt door Ria Verschaeren. Zij was daar als zijn sekretaresse, verpleegster, huishoudster, en ja... Als alles wat je daarbij maar

wil invullen. In 1980, wanneer hij de dood nabij voelde, heeft hij daar al z'n bezittingen, de hele inboedel, van de hand gedaan. Een verkoop van wat hij uit het paleis van Laken had meegenomen, de koninklijke nachtpot inclusief. Het gegeven situeert zich op de dag van die publieke verkoop. Dat leidt bij de prins uiteraard voor een paar bedenkingen over zijn voorbije leven, over de (on)zin van de monarchie, zijn regentschap, de verhouding met Koning Leopold III, de Koningskwesitie...

Heel die turbulente periode uit onze vaderlandse geschiedenis.

Dat soort zaken komen allemaal aan bod.”

Eenzaam

Bij dergelijke situatie kan een zekere ironie nooit ver weg zijn. Rudy Geldhof schetst dan ook het verhaal van een man die dertig jaar lang in alle eenzaamheid verborgen in de duinen leeft, als een kluisenaar in een paar bunkers hokt. In zijn tekst laat hij de prins de balans van zijn leven opmaken. Tussen twijfel en zekerheid heen en weer geslingerd, tracht Karel klaarheid te scheppen, zoekt verontschuldigenen,

spruit hij omtrent het bestel in België meedogenloos zijn bevindingen uit.

Om zich beter in zijn rol te kunnen inleven, bezocht Piet Balfoort samen met Rudy Geldhof het domein. „Dat was nog vóór de verbouwingen,” zegt de acteur, toen alles er nog braaklag. Want in dit geval was enig researchwerk wel nodig. Het was belangrijk er de sfeer te proeven. Tenslotte heeft die man daar dertig jaar geleefd. Al is hij, met allerlei bedoelingen, af en toe wel eens naar buiten gekomen. Het was niet bepaald iemand die leefde naar de normen van het Hof.

Men heeft hem ooit aangeboden om op Argenteuil (het domein bij Waterloo, waar zijn broer Koning Leopold III woonde) te gaan wonen, maar dat heeft hij van de hand gewezen. Wellicht uit verontwaardiging omdat hij na de Koningskwesitie had afgedaan, en men Boudewijn op de troon had geplaatst.”

Vragen

Prins Karel trok zich terug op een stuk Koninklijk Domein, in feite een restant van de Atlantik Wall uit de Tweede Wereldoorlog. Daar stonden ook een zestal huisjes, waar ooit Duitse officieren in gekazerneerd waren. Samen met een paar bunkers en de vele loopgraven, zijn al die zaken daar bewaard gebleven. Door het feit dat hij daar altijd is blijven wonen, heeft de Staat het domein als „monument” beschermd. Een groot gedeelte van het domein wordt nu welklaargemaakt voor openstelling voor het toeristisch publiek.

„Die hele, eigenlijk verkommerde sfeer daar geeft een perfect beeld van hoe die man leefde”, verklaart Piet Balfoort. „En dat proberen we nu op de planken uit te tekenen: het portret van een toch wel duistere, merkwaardige man, levend tussen bunkers en prikkeldraad... Wat bindt hem aan de zee en de duinen? Waarom houdt hij zich zo lang en zo ver van alle publieke leven. Wat dreef Prins Karel ertoe zo'n excentrieke daad te stellen door z'n vorstelijke relikwieën openbaar te verkopen? Was hij werkelijk zo verarmd en door zijn familie in de steek gelaten? Of was het eerder zijn bedoeling het Vorstenhuis een ultieme hak te zetten? Het zijn vragen die de mensen bezig houden, en die in deze productie aan bod komen.”

(Patrick Cornillie)

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”, van Rudy Geldhof en met Piet Balfoort en Ria Verschaeren, gaat in première op donderdag 23 april in Malpertuis, J. Peurquaetstraat te Oostende. Verder zijn er nog voorstellingen op vrijdag 24 en zaterdag 25 april. Kaarten kan men reserveren op het nummer (059) 50.21.31.

arca

Creatie voor België van
**PRINS KAREL,
GROAF VAN
VLAANDEREN**

RUDY GELDHOF
REGIE: Jos VAN GORP
SCENOGRAFIE: Lee PREEDY

met PIET BALFOORT en RIA VERSCHAEREN

Prins Karel woont al jaren teruggetrokken op zijn domein "Raversijde". Zijn enige gezelschap is "mademoiselle", zijn laatste maîtresse - huishoudster - verpleegster. Zijn laatste publieke daad is de uitverkoop van zijn prinselijke inboedel.

IN THEATER MALPERTUIS AAN ZEE - OOSTENDE
JULES PEURQUAETSTRAAT 27
OP 23 - 24 - 25 APRIL 92 - 20.30 u.
PLAATSBESPREKING: ROLAND STRUYS
059/50 21 31

IN DE DIJK BRUGGE
BLANKENBERGSESTEENWEG 221
OP 16 EN 23 MEI 92 - 20 u.
PLAATSBESPREKING: BOEKH. DE MEESTER
050/33 29 52

IN TINNENPOT - GENT
OP 1-2-7-8-9-14-15-21-22-28-29-30 MEI 92 - 20 u.
PLAATSBESPREKING: ARCA
091/25 18 60

BESCHIKBAAR VOOR REISVOORSTELLINGEN
KALEIDOSKOOP 091/33 04 33

arca
SINT-WIDOSTRAAT 3
9000 GENT
☎ 091/25 18 60

KNACK
DOET IETS VOOR DE
KUNST

PRINS KAREL, GROAF VAN VLAANDEREN

Oostende

van Rudy Geldhof
Regie : Jos Van Gorp
Scenografie : Lee Preedy
met Piet Balfoort en
Ria Verschaeren

Prins Karel woont al jaren teruggetrokken op zijn domein Raversijde. Zijn enige gezelschap is "mademoiselle", zijn laatste maîtresse-huishoudster-verpleegster. Hij voelt de adem van de dood in zijn nek en besluit een laatste publieke daad te stellen: de uitverkoop van zijn prinselijke inboedel. Hij maakt ook de balans op van zijn leven en maakt het proces van de Coburgers. Karel zalft, zoekt verontschuldigen en schimpt meedogenloos.

Voorstellingen :

Theater Malpertuis te Oostende. 23, 24 en 25 april om 20.30 u.

Info : Roland Struys 059/50 21 31

Er zijn ook voorstellingen in De Dijk Brugge (tel. 050/33 29 52) en De Tinnepot Gent (tel. 091/25 18 60).

VORSTEN

Terwijl Jo Demeyer als „De Coburger” (*Mark de Bie*) nog altijd door Vlaanderen toert, kondigt Arca de première aan van een nieuw stuk over een ander lid van het Belgisch vorstenhuis: „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”. Het werd in opdracht van Arca geschreven door Rudy Geldhof, bekend als toneelacteur, maar ook als scenarist van o.m. „De bossen van Vlaanderen”, het BRTN-feuilleton waarvoor de beruchte *moorden van Beernem* als inspiratiebron dienden.

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” handelt uiteraard over de man die na de Tweede Wereldoorlog als Prins-Regent zes jaar staatshoofd was, en die in 1983 op 79-jarige leeftijd in Oostende overleed. Rudy Geldhof toont Prins Karel — die benevens vrijgezel ook kunstschilder was en een groot verzamelaar — als 70-jarige ter gelegenheid van een uitverkoop van koninklijke gebruiksvoorwerpen in zijn residentie in de duinen van Raversijde. Zijn trouwe meid en toeverlaat Anna helpt hem daarbij.

Piet Balfoort (die enkele jaren geleden een opmerkelijke „Hess” vertolkte) speelt Prins Karel. Ria Verschaeren (ex-Fakkeltheater) is de vrouw aan zijn zijde. De regie is van Jos Van Gorp, die ook „De Coburger” regisseerde.

De premières van „Prins Karel” worden in Oostende georganiseerd, de plek waar de prins onder de vorsten „bij dag en bij nacht verscheen en verdween”. Op 23, 24, 25 april (20 u.30) in *Malpertuis aan zee*, J. Peurquaetstraat 27 in Oostende.

• Info: (091) 25.18.60. ■

Oostendse première van prins Karel

Op donderdag 23 april heeft in Oostende de première plaats van het toneelstuk „Prins Karel, graaf van Vlaanderen”. Bruggeling Rudy Geldhof schreef deze creatie in opdracht van het Gentse toneelgezelschap Arca.

„Via de excentrieke figuur van prins Karel heb ik vooral ook een knelpunt uit het nationaal verleden willen belichten. Omdat ik een historisch waarheidsgetrouw verhaal wou brengen, raadpleegde ik tijdens mijn onderzoek historici en personen die de prins hadden gekend”, verduidelijkt auteur Rudy Geldhof.

Het stuk start in september 1980; op een ogenblik dat de prinselijke inboedel openbaar wordt verkocht. Prins Karel maakt niet alleen een balans op van zijn leven, maar heeft het ook over de zin en onzin van de monarchie, de koningskweszie, zijn regentschap...

„Oostende is de ideale locatie om met prins Karel van start te gaan. Het was immers in het domein in Raversijde, tussen de duinen en de bunkers, dat prins Karel de laatste dertig jaar van zijn leven, als een kluzenaar, doorbracht”, verduidelijkt Arca-directeur Jo Decaluwé.

Nog een Bruggeling, Piet Balfoort, kruipt in de huid van prins Karel. Ria Verhaeren vertolkt de rol van de vrouw die hem in het domein van Raversijde gezelschap hield. De regie is in handen van Jos Van Gorp. Reservations: tel. 059/50.21.31.

Prins Karel

Vorig weekend overleed toneel- en scenarioschrijver Rudy Geldhof, die in opdracht van Arca zopas het nieuwe „koningsdrama” *Prins Karel, graaf van Vlaanderen* voltooide. De Oostendse première op 23 april en de voorstellingen in Oostende, Brugge en Gent gaan op verzoek van de familie van de overledene door zoals gepland.

In het stuk ontmoeten we prins-regent Karel, broer van Leopold III en oom van koning Boudewijn, die al jaren teruggetrokken leeft in zijn residentie in de duinen van Raversijde bij Oostende.

Het is najaar 1980. Prins Karel verkoopt zijn inboedel. Tijdens de verkoop maakt hij de balans op van zijn leven, maar meer nog het proces van overleden en levende Coburgs. Hij heeft het over de (on)zin van de monarchie, over de repressie en zet ook een ander recht in verband met de legendevorming rond zijn persoon. *Mademoiselle*, zijn maitresse-huishoudster-verpleegster is zijn laatste toeverlaat.

Piet Balfoort, die erg op Karel lijkt, speelt de rol van deze *prince de la Nuit*. De vrouw is Ria Verschaeren.

Oostende, Malpertuis aan zee, Jules Peurquaetstraat 27 op 24 en 25 april om 20 u. 30; Brugge, De Dijk, Blankenbergsesteenweg 221 op 16 en 23 mei om 20 u.; Gent, De Tinnenpot, Tinnenpotstraat op 1, 2, 7, 8, 9, 14, 15, 21, 22, 28, 29 en 30 mei om 20 u., inlichtingen: Arca, Sint-Widostraat 3 in 9000 Gent, 091-25.18.60.

De mysterieuze prins

OOSTENDE — Het Gentse Arca gaat met een creatie in première in Oostende. Daar is een reden voor. Oostende was de woonplaats van de mysterieuze prins-regent Karel, de figuur waarin auteur Rudy Geldhof zich de afgelopen maanden verdiepte. Zijn „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen“ wil een nationale mythe ontsluiten, niet ontluisteren.

Sinds zijn succesvolle BRTN-televisieserie „Klein Londen, Klein Berlijn“ richt de Brugse auteur Rudy Geldhof zijn aandacht haast uitsluitend op knelpunten uit onze nationale geschiedenis. Dat resulteerde onder meer in die andere televisiehit „De Bossen van Vlaanderen“. Aangespoord door acteur Piet Balfoort groef Geldhof dit keer in het leven van prins Karel.

Prins Karel is een meer dan intrigerend figuur. De man die tussen 1944 en 1950 het land regeerde als regent, trok zich na zijn korte politieke carrière terug in het Oostendse domein Raversijde. Hij leefde er een beetje als een kluizenaar, maar dan wel een die zich te goed deed aan drank, vrouwen en de kunsten. Zijn nieuwe kroon was geweven van wilde verhalen.

In 1980 kwam Karel opnieuw volop in de belangstelling. Hij wekte de indruk in geldnood te zitten en ging over tot de openbare verkoop van de inboedel van Raversijde. Drie jaar later overleed hij.

Balans

Geldhof neemt de dag van de verkoop als dramatische motor. Karel houdt een grote op-

ruimkatie, letterlijk, maar ook figuurlijk. Hij maakt het balans van zijn leven op, na dertig jaar stilzwijgen zal hij spreken: over zin en onzin van de monarchie, over de broedertwist met Leopold, over de regering Pierlot, over Boudewijn en Fabiola maar vooral over de koningskwesatie.

Maar er is meer. In het stuk komt ook Karels laatste levensgezellen voor, gespeeld door Ria Verschaeren. Zij geeft Geldhof de kans de balans van het politieke naar het persoonlijke toe doen omslaan, van de monoloog naar het spel. Geldhof stapte met zijn project, waarvoor hij een auteurssubsidie kreeg, naar het Gentse Arca. Daar was men in deze reisvoorstelling erg geïnteresseerd. Onder meer omdat de productie mooi aansluit op „De Coburger“, de stervensmonoloog van Leopold I waarmee Jo De Meyere toert. Jos Van Gorp kreeg de opdracht voor de tweede keer een lid van de koninklijke familie regisseren. (SVB)

■ **Premièrereeks op 23, 24 en 25 april in Malpertuis-Oostende. Info en reservatie bij Roland Struys op tel. 059-50.21.31. In mei staat de voorstelling in De Dijk-Brugge en Arca-Gent.**

Enige gelijkenis met Prins Karel heeft Piet Balfoort alvast mee. (Foto Luk Monsaert)

Prins Karel ten tonele

OOSTENDE – Op 13 april voerde in het Oostendse Volkshuis het toneelgezelschap Arca het jongste toneelwerk van Rudy Geldhof, Prins Karel, op. De Brugse toneelauteur blijft zich inspireren op de geschiedenis. Deze keer gaat het om de figuur van prins Karel, die in 1983 in Oostende overleed. Na zijn regentschap in 1950 woonde de prins in het duinendomein van Raversijde in een kleine villa temidden van zestig bunkers en schietposten van de Atlantiekwal.

De prins leefde er afgezonderd van zijn familie; later werd daar een gedeelte van zijn inboedel openbaar verkocht. Voordien werd zijn domein onteigend: een triestig einde van een prinsleven.

Karel werd in Brussel geboren op 3 oktober 1903. Tijdens de eerste wereldoorlog had hij in Engeland als adelborst bij de marine gediend en daaraan dacht hij dikwijls met heimwee terug. Terug in België leefde bij een tijdlang in de schaduw van zijn vader koning Albert en dan van zijn oudere broer Leopold III. Karel van Vlaanderen – zo luidde zijn officiële titel – leidde een liederlijk leven; het kwam tot een breuk met zijn broer-koning, toen hij voor de oorlog wenste te huwen met een burgermeisje uit Brussel, bij wie hij een dochter, Isabelle, had. Koning Leopold stelde zijn veto omdat de geliefde van de prins niet van adel was. In Laken wist men van de avontuurtjes van de prins, maar wenste men de familie niet in

opspraak te brengen. Karel kwam nog nauwelijks in de openbaarheid.

Regent

Tijdens de tweede wereldoorlog stonden beide broers samen in het verweer tegen de Duitse inval. Terwijl Leopold in Laken onder Duitse bewaking de oorlogsjaren doorbracht, verbleef Karel op meerdere plaatsen bij vrienden. De hernieuwde band met zijn broer brak helemaal toen Leopold met Liliane Baels huwde. Een van Karels uitspraken was „dat het niet minder minderwaardig was taartjes te verkopen in Brussel (doelend op zijn geliefde wier ouders een pasteibakkerij hadden) dan haring te verkopen” (verwijzend naar de afkomst van Liliane Baels). Op het einde van de bezetting dook Karel onder in het verzet, al blijkt het eerder dat de Duitsers zich om hem niet bekommerden en hij als burger in de omgeving van Spa verbleef. Toen kort voor de bevrijding Leopold III door de Duitsers in

ballingschap was weggevoerd, werd Karel gevraagd het regentschap op zich te nemen.

Minachtend

Hij aanvaardde de taak, ook al had hij jaren voordien zich soms minachtend uitgelaten over het koningshuis. In rechte kringen zag men de kans zo het koningshuis te redden na heel wat tribulaties rond de houding van Leopold III tijdens de oorlog. In linkse kringen kon wel eens de eis voor een republiek worden gesteld. Zo redde de prins de kroon en vond hij zelfs uiteindelijk smaak in zijn regentschap. Toen Leopold III op 22 juli 1950 naar België terug keerde, was Karel er niet om hem te begroeten.

De prins vertrok met heel wat goederen uit het paleis naar het domein in Raversijde. Daar werden in de loop der jaren duizenden zaken opgestapeld en woonde hij in een kleine villa tussen de meest ongewone voorwerpen als alaaam, geweren, treintjes, een orgeltje maar ook tal van waardevolle zaken en herinneringen aan de koninklijke familie, alles opgeborgen in nevengebouwen waar ook kachels, rijlaarzen, potten en pannen opgestapeld lagen. In de loop der jaren verwilderde de hele omgeving en zat de prins in het halfdonker van zijn villa.

Eenzaam

Kontakt met zijn familie had hij niet, buiten prins Albert die af en toe op bezoek kwam. De prins leefde daar uiteindelijk vereenzaamd, schilderde en tekende en hield af en toe een tentoonstelling. Zelf zei hij ons „dat hij zich daar thuis voelde en kontakt wenste met de gewone mensen uit zijn omgeving. En als Vlaming, zowat als Jacques Brel”. Rond zijn woning en enkele nevengebouwen lagen de resten van de

Atlantiekwal met bunkers, ondergrondse gangen, schietstanden en kazematten. In 1959 schreef hij zijn testament waarbij hij alle leden van zijn familie onterfde...

Na zijn dood werden sommige zaken uit zijn huis terug naar Laken gevoerd maar vele,

meestal minder waardevolle zaken, werden openbaar verkocht. Het werd een pijnlijke bedoening.

En hier begint het het toneelstuk van Rudy Geldhof.

Tekst en foto's:
Walter BAES

Rudy Geldhof

BRUGGE — Rudy Geldhof (geboren op 13 oktober in 1942) is Bruggeling, maar werd geboren in Oedelem; een tijdlang woonde hij in Knesselare. Hij studeerde in Brugge oude humaniora om, na wat lukraak te hebben gewerkt, in 1973 in de Langestraat in Brugge het indertijd bekende cultuurcentrum De Kelk te stichten en nadien ook een eigen teater.

Sinds 1984 is hij uitsluitend teaterproducent en verwierf hij ook bekendheid met al 15 toneelwerken of tv-series w.o. Klein Berlijn, Klein Londen en verleden jaar met De Bossen van Vlaanderen. Hij verkreeg meerdere prijzen waar onder de Nestor De Tiere- en Visser-Neerlandiaprijs en de Westvlaamse prijs voor Dramatische Kunst.

Geldhof denkt al aan een nieuw toneelwerk dat over de jaren vijftig zal handelen: een overgangperiode tussen de naweeën van de oorlog en de komst van de golden sixties, of twee totaal verschillende werelden, die een generatie overbruggen.

Rudy Geldhof, Piet Balfort, Jos Van Gorp, Rie Verschaeren en Lee Preedy bezochten onlangs de opgesmukte woning van prins Karel in Raversijde. Deze zomer wordt het domein opengesteld.

Het toneelwerk

BRUGGE — Rudy Geldhof schreef het toneelwerk over prins Karel; het wordt gespeeld in de regie van Jos van Gorp, die nog werkzaam was bij het Fakkelteater en ook de regie had van de tv-reeks RIP.

Piet Balfort, als prins Karel, is Bruggeling en werkt al jaren mee bij meerdere toneelgezelschappen.

Rie Verschaeren, ook vroeger nog bij het Fakkelteater, speelt de vrouwenrollen en Lee Preedy staat in voor het decor.

Het toneelwerk ging in première in Oostende op 23 april in het ex-Volkshuis waar drie voorstellingen worden voorzien, waarna nog in Brugge wordt gespeeld in De Dijk en in Gent.

Prins Karel in zijn werk- en leefkamer in Raversijde.

Een prins blijkt terug

OOSTENDE — Na een kennismaking met Piet Balfoort werd geopperd dat Piet goed op prins Karel geleek. Waarom eens niet een toneelwerk gemaakt over deze speciale prins met zijn bewogen leven en de gedeeltelijke verkoop van zijn inboedel?

Geldhof bezocht na de dood van de prins het domein in Raversijde, zoals het nog grotendeels voorhanden was voor de nu volledig doorgevoerde opknappbeurt. Hij zocht personen op die de prins hadden gekend, vooral dan tijdens zijn verblijf in Raversijde. Zelf konden we de prins nog bezoeken tijdens zijn laatste levensjaren. Veel kwam Geldhof te weten van Ria Scarphout die de prins had leren kennen tijdens een weekende met Vlaamse kunstenaars op het kasteel Drie Koningen in Beernem. De buren van domein hebben ook heel wat achtergrondinformatie verstrekt over de prins, die meestal 's avonds bij hen aan huis even binneniep. Ook Louis De Lentdecker verschaftte inlichtingen over het leven van de prins en zo groeide een totaalbeeld van deze excentrieke man en zijn omgeving.

Twee personen

Geldhof schreef een toneelwerk voor twee personages. De prins zit in zijn zetel in Raversijde en ziet door het venster dat zijn inboedel wordt verkocht. Hij mijmert er over het verleden en maakt de balans op van zijn leven. Nu zal hij zijn gedacht zeggen want straks is hij er niet meer. Af en toe komt een tweede „personage“ op de scène die „mademoiselle“ wordt genoemd en herinnert aan de vrouwen die een rol speelden in zijn leven.

Karel vertelt over zijn leven, zijn jeugd, zijn familie, het koningshuis, zijn vrienden en

vriendinnen en hoe hij ze allemaal ziet als tegenspelers in een familiedrama met zijn moeder, broer en zovelen door wie hij wordt vereerd of verschopt.

Karel kijkt door het venster met zicht op de verkoop van zijn inboedel en verder op de duinen en de zee. Hij zit in de kamer waar hij leefde, schilderde, las, muziek beluisterde en soms nog iemand ontving voor een babbeltje en dan ook vertelde over wat hem nauw aan het hart lag. Dit in een soms rauwe taal waarbij hij niemand spaart.

Namen

Geldhof legt de prins woorden in de mond die wel vreemd lijken. Maar volgens de personen die hem hebben gekend, was dat normaal. Zo sprak hij altijd van „den brol“ wanneer hij zich minachtend uitliet over het koningshuis in Laken. Hij gaf aan zijn familie ook speciale namen; zo was koningin Fabiola „la Sainte of l' Espagnolle“ en prins Albert was de „motard“.

En zo, gedurende twee uur, vertelt prins Karel over zijn leven en de personen die een rol speelden in zijn privé-leven, zijn regentschap, zijn financiële moeilijkheden en zijn visie op het leven zelf.

Men mag dan ook verwachten dat het toneelstuk over prins Karel wel enig opzien en kritiek zal veroorzaken. Maar Geldhof beweert authentieke bronnen te hebben geraadpleegd. Dat er kritiek komt neemt hij erbij net als bij de tv-serie De Bossen van Vlaanderen, waar in Beernem sommige personen die oude veten niet meer wensten op te rakelen, al ging het om fictieve namen. Maar met de prins gaat het om personen waarover geen twijfel bestaat: de prins zelf, zijn familie, ministers en echte of vermeende vrienden.

Piet Balfort en Ria Verschaeren in de villa van prins karel in Raversijde. Beide treden op in „Prins Karel, graaf van Vlaanderen“, de nieuwe produktie van Arca die van 23 tot 25 april in Oostende loopt. Raadpleeg onze agenda Teater. (foto Arca)

Rudy Geldhof, Bruggeling en toneelauteur, bijt zich vast in de geschiedenis en na de tv-feuilletons over de bezettingstijd en de moorden in de bossen van Vlaanderen (Beer-nem), laat hij in zijn jongste toneelwerk prins Karel aan het woord. Het bewogen leven van de prins heeft vele aspekten : de conflicten met zijn familie, zijn amoureuze leventje, zijn regentschap na de bevrijding en nadien zijn verblijf te Raversijde en dood op 79-jarige leeftijd te Oostende. Dan was hij ook nog kunstschilder en verwoed verzamelaar van de meest zeldzame en gewone voorwerpen, die hij stapelde in de gebouwen van zijn domein te Raversijde. Daar begint het toneelwerk van Geldhof.

Maar eerst even het leven van deze telg uit het geslacht van Saksen-Coburg, zoon van koning Albert en koningin Elisabeth, broer van Leopold III en neef van Koning Boudewijn.

Prins Karel vertelt...

Karel werd te Brussel geboren in 1903. Als knaap was het reeds duidelijk dat hij door zijn familie als een schavuit werd aangezien. Hij nam het niet nauw met zijn prinselijke verplichtingen en was zowat het tegengestelde van zijn broer Leopold, maar dan weer kame-raad met zijn zuster Marie-José. De eerste wereldoorlog zette een domper op zijn jeugdleven in en rond het paleis. Karel werd naar Engeland gestuurd en diende daar als adelborst bij de Navy.

Rudy Geldhofs nieuwste toneelwerk in première

Zijn leven lang tot in zijn woning te Raversijde, bleef de zee en zee-vaart hem boeien. Na de oorlog studeerde hij aan de militaire school, maar bleek meer aanleg te hebben voor de schone kunsten en het uitgaansleven : steeds bereid om het leven al spelend te verkennen met geld, drank en vrouwen. Tot hij dan echt verliefd werd op de dochter van een vooraanstaande pasteibakker uit Brussel, met wie hij een dochter Isabelle had. Voor de non-konfor-

Daar liggen de diepe wortels van een familiedrama, want nooit heeft Karel deze huwelijksweigering verteerd : temeer wanneer zijn broer dan zelf met Liliane Baels zou huwen uit een Oostendse redersfamilie, waar vader goeverneur van West-Vlaanderen werd.

Tijdens de meidagen 1940 van de tweede wereldoorlog stond de hele familie duidelijk in het verzet tegen de Duitsers. Leopold werd na de krijgsverrichtingen banneling te Laken, terwijl de Duitsers zich maar weinig bekommerden om Karel, die zowat overal woonde en uiteindelijk in het verzet terecht kwam. Al wisten velen dat hij in de omgeving van Spa vertoefde.

en de republikeinen de pas af te snijden.

Breuk

De wrevel tussen Leopold en Karel was intussen uitgegroeid tot een familievete. Karel was niet opgeleid om het land te dienen, maar bleek uiteindelijk toch smaak te vinden in zijn regentschap tot Leopold III in 1950 terug naar België kwam en troonsafstand deed.

Karel heeft nooit deze beslissing ten volle aanvaard. Hij kwam zijn broer niet eens begroeten, plunderde een gedeelte van het paleis en vertrok naar zijn domein in Raversijde, waar hij zich afzonderde tussen enkele kleine villa's, de bunkers en loopgrachten van de Atlantikwal.

Daar ontferde hij zijn familie, geraakte in tal van financiële verwickelingen en meende dat hij als «graaf van Vlaanderen» best met gewone mensen omging. Hij verzamelde, schilderde en ontving vrienden in zijn kleine villa tussen snuisterijen, treintjes, geweren, werktuigen, boeken en een harmonium. Hij leefde in een kamer

mist Karel leek een huwelijk normaal, maar zijn familie en vooral koning Leopold verzetten zich tegen een huwelijk met een burgermeisje.

Leopold werd in 1944 naar Duitsland overgebracht en na de bevrijding zat het land zonder koning. Men deed dan beroep op Karel als regent om de monarchie te redden

naast een keuken achter meestal gesloten luiken en het huis en interieur, geschilderd in ongewone kleuren. Af en toe verliet hij 's avonds zijn domein en ging gewoon een bezoek brengen aan de burens.

Zijn laatste levensjaren hield hij exposities van zijn schilderijen in de meest onverwachte steden, gemeenten en zaaltjes en trok zich niets aan van al wat met en rond de koninklijke familie gebeurde. Uiteindelijk bleek hij financieel aan de grond, hoewel daaromtrent geen duidelijkheid bestaat. Hij besloot alles te verkopen en in 1979 vond een openbare verkoping plaats van zijn inboedel.

Prins Karel vertelt...

(vervolg van blz.1)

Hier plaatst Geldhof de prins op het toneel. Hij volgt vanuit zijn venster te Raversijde de openbare verkoop en geeft commentaar zowel op wat de deur uitgaat als over zijn leven. Hij geeft zijn mening te kennen over zijn familie, de politiek, de vrienden en vriendinnen en maakt de balans op van zijn leven.

Bitsig

Karel ontziet niemand en wat hij als commentaar brengt heeft Geldhof achterhaald bij mensen die bij de prins aan huis waren. Verbannen uit het hof te Laken, woonde hij op het «neerhof» en Laken zelf was voor hem «le brol». Hij weigerde elke verzoeningspoging met zijn broer Leopold en slechts zijn neef prins Albert mocht op bezoek komen. Hij noemde hem «le mortard» en zo had hij over iedereen en alles een eigen visie.

Volgens Rudy Geldhof gaat het om een waarheidsgetrouwe visie op het leven van de prins, opgetekend na meerdere gesprekken met mensen die hem hebben gekend te Brussel en te Raversijde. Hij mag dan wel een deel van zijn leven hebben vergooid: hij had het moeilijk om een echte prins te zijn. Hij was gevoelig en brutaal: een duivel en een engel, of ook

soms een groot kind. Hij redde de monarchie en bleef achter zonder verzoening en dat was zijn schuld niet.

Prins Karel is een figuur geworden in een koningsdrama en Geldhof heeft dat vastgelegd in een toneelwerk, dat sommigen wellicht ongepast of te vroeg zullen beschouwen om het op de planken te brengen. Hier kruipt de toneelschrijver in de huid van de historicus in een tijd dat het leven van prominenten niet wordt ontzien door film en toneel. Geldhof bedoelt niets kwetsend. Hij schetst het leven van een wat bizarre en eenzame prins, weg van de luister en het protocol van het hof.

Raversijde

Deze zomer wordt een groot gedeelte van het domein van prins Karel te Raversijde opengesteld voor het publiek. Veel werd opgeruimd en vernieuwd. Het ziet er thans netjes uit met herinneringen aan het verblijf van het koningshuis te Oostende, de rol die de prins speelde in de geschiedenis van de dynastie, het opgeschikt paviljoen waar de prins woonde en tenslotte het openluchtmuseum «Atlantikwal» met zijn 60 bunkers uit de eerste en tweede wereldoorlog.

Het domein ziet er thans mooi uit en ordentelijk, weg van de bohém-

meinstijl die de prins meer lag, wanneer hij daar vertoefde tussen opgestapelde voorwerpen in de aanpalende woningen en bomen en struiken die de prins wegstaken in het kleine huisje achter een hoge muur. Daar leefde een excentrieke prins waarover het moeilijk valt een juist oordeel te vellen omdat hij zo anders was dan de anderen.

Toneel

Het toneelwerk «Prins Karel, graaf van Vlaanderen» gaat in première te Oostende op donderdag 23 april om 20 u30 in de zaal Malpertuus aan Zee in de J. Peurquaetstraat 27. Er zijn nog opvoeringen op 24 en 25 april.

Te Brugge wordt gespeeld in De Dijk in de loop van de maand mei. Piet Balfoort speelt de rol van prins Karel. Als tegenspeelster heeft hij Ria Verschaeren in de rol van «mademoiselle» of de verpersoonlijking van de meerdere vrouwen die een rol speelde in het leven van de prins.

De regie is in handen van Jos Van Gorp.

Voor Rudy Geldhof is het zijn 15e toneelwerk en reeds denkt hij aan een volgend werk, dat zal handelen over de jaren vijftig: een overgangperiode van de naoorlog naar de golden sixties.

Toneel Arca Gent :

Piet Balfoort vertolkt Prins Karel

Met het stuk "Prins Karel, graaf van Vlaanderen", een productie op het getouw gezet door Arca, begeeft auteur Rudy Geldhof zich een beetje op hetzelfde pad als Oliver Stone met zijn JFK. Hij pretenteert historisch te zijn, maar als er een schoonheidsfoutje aan het licht komt, schuilt hij zich direct achter het feit dat zijn creatie in de eerste plaats nog altijd fictie is. Of, zoals hij het zelf verwoordt : "Het is zeker niet de bedoeling geweest fouten te maken tegen de historie. We hebben zelfs op details gelet."

Ondanks deze wrijving tussen realiteit en fictie, belooft het stuk zelf -en daar is het toch allemaal te doen- dramatische kwaliteiten te bezitten.

Tweemaal in Brugge

Het stuk is gesitueerd in september 1980, net het moment waarop Prins Karel de inboedel van zijn domein te Raversijde openbaar verkoopt.

Voor Rudy Geldhof een perfect uitgangspunt : "Tijdens de dag van de verkoop, maakt ons Prins Karel ook een bilan op van zijn leven. Hij verkon-

digd zijn mening over een hele reeks zaken, zoals Liliane Baels, de koningskwesatie, etc. Alles vanuit zijn perspectief."

Het stuk is dan ook voor 75% een monoloog, vertolkt door de Brugse acteur Piet Balfoort, die volgens kenners de geknipte 'kop' heeft om Karel te vertolken en die naar eigen al een tijdje met de gedachte rondloopt om in de huid te kruipen van dit personage. "Toen ik hem eens zag op televisie, werd ik aangegrepen door de dramatische kwaliteiten van deze figuur", aldus Piet

Balfoort.

Het personage van de laatste vrouw in zijn leven moet handeling toevoegen aan het anders verhalende karakter van het stuk.

Dit reizend stuk, gedragen door de acteurs Piet Balfoort (Prins Karel) en Ria Verschaeren (mademoiselle), gaat in première in de J. Peurguaetstraat te Oostende op 23 april om 20u. Er zijn ook twee optredens gepland in het Cultureel Centrum De Dijk in Brugge, dit op 16 en 23 mei. (PJA)

De acteurs en schrijver Rudy Geldhof : "Hopelijk krijgen we tijdens de première mensen van het hof in het publiek."

Piet Balfoort in rol excentrieke prins Arca brengt "Prins Karel, graaf van Vlaanderen"

Van de onlangs overleden Brugse toneelauteur Rudy Geldhof gaat vanavond in Oostende een nieuw theaterstuk in première. "Prins Karel, graaf van Vlaanderen" werd geschreven in opdracht van Arca Gent en vertelt het verhaal van prins Karel die in 1983 in Oostende overleed.

Karel werd in 1903 geboren als tweede zoon van prins Albert en prinses Elisabeth. Tijdens zijn leven kwam het tot een breuk met zijn broer, koning Leopold III. Deze stelt zijn veto tegen het huwelijk van prins Karel met een burgermeisje uit Brussel met wie hij een dochter had.

Omdat Leopold III door de Duitsers in ballingschap was weggevoerd, werd prins Karel op 20 september 1944 prins-regent. Wanneer Leopold III op 22 juli 1950 terug in België arriveert, is prins Karel reeds naar het koninklijk domein in Raversijde verhuisd waar hij van dan af een teruggetrokken leven zou leiden. In september 1980 voelt hij zich verplicht een gedeelte van zijn inboedel te verkopen. Deze openbare verkoop vormt meteen het uitgangspunt van het stuk.

Inventarisatie

"Toen ik opnames van die prinselijke openbare verkoop zag, vroeg ik mij af wat een man bezielde om daartoe over te gaan", verduidelijkte Rudy Geldhof vorige week tijdens de persvoorstelling. "De verkoop vormt niet enkel een inventarisatie van zijn inboedel maar ook van het leven van de toch wel zonderlinge prins".

Bij de aanvang van het stuk zien we de prins (rol vertolkt door Piet Balfoort) zitten in zijn zetel in Raversijde. Door het venster ziet hij hoe zijn inboedel wordt verkocht. Nu is het moment aangebroken om niet alleen met zijn meubels en huisraad naar buiten te treden maar ook met zijn gedachten.

Karel keert terug in het verle-

den en maakt een balans op van zijn bewogen leven, heeft het over de zin en onzin van de monarchie, de koninklijke broedertwist. Na dertig jaar te hebben gezwegen tussen de duinen en de bunkers van Raversijde, stort prins Karel zijn hart uit.

Ook een tweede personage, "mademoiselle", gespeeld door Ria Verschaeren, wordt ten tonele gevoerd. Zij symboliseert alle vrouwen die de excentrieke prins Karel in zijn turbulente leven heeft gekend.

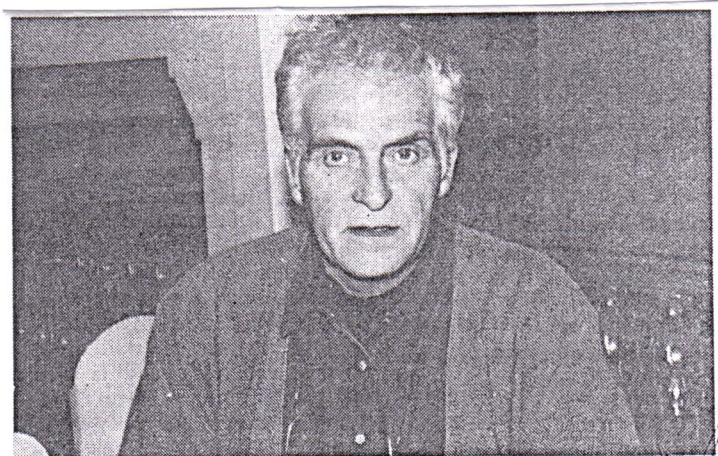
Stout

Rudy Geldhof: "De nadruk is niet gelegd op vrouwen, geld en drugs. Het stuk is gebouwd op historische fundamenteën. Ik ontmoette tal van personen die de prins hebben gekend en bracht, kort na de dood van de prins, ook een bezoek aan het domein in Raversijde. Toch is het wat je zou kunnen noemen en wat stout stuk net omdat prins Karel ook soms een stoute jongen was. In "Prins Karel, graaf van Vlaanderen" neemt het hoofdpersonage geen blad voor de mond. Het stuk zal dus wellicht toch enig opzien baren."

"Een Vlaamse creatie is steeds een grote onderneming", bemerkte Arca-directeur Jo Decaluwe. "En hoewel we steeds opboksen tegen vooroordelen, moeten we toch onze nek durven uitsteken en kansen geven aan Vlaamse auteurs. Er is met regisseur Jos Van Gorp, acteurs en auteur intens samengewerkt om tot deze realisatie te komen maar het zal een succesvolle onderneming worden. Net als "De Co-burger" die als Vlaamse creatie reeds meer dan 110 reisvoorstellingen achter de rug heeft."

● **Prins Karel, graaf van Vlaanderen** gaat in première in zaal Malpertuis-aan-zee, in de Jules Peurquaetstraat 27 en is daar nog op 24 en 25 april, telkens om 20.30 u. te zien. In mei zijn er voorstellingen in Gent en Brugge. Plaatsbespreking bij Roland Struys (tel. 059/50.21.31).

T.H.

Piet Balfoort speelt prins Karel.

▷ Jo Decaluwe

Balfoort schittert in Geldhofs

Prins Karel, Graaf van Vlaanderen

Piet Balfoort en Ria Verschaeren als Prins Karel en Mademoiselle in „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”, van Rudy Geldhof. (Foto Yel Ratajczak)

Al wie op de première in Oostende op 23 april jl. aanwezig was, zal zich die vertoning lang herinneren. Om meer dan één reden. Auteur Rudy Geldhof was nog geen week overleden, veel te jong en nog boordevol mogelijkheden en projecten. Een goede vriend, een bescheiden man, een vaste waarde, een harde werker en vooral een groot talent. Zijn laatste, pas afgewerkte toneelstuk laten opvoeren vlak na zijn dood was misschien de mooiste hulde aan zijn nagedachtenis. Want die met zoveel aandacht verwachte „Prins Karel” met Piet Balfoort in de hoofdrol, was een memorabel stuk, ook om meer dan één reden.

Op een bepaald moment richt Prins Karel zich tot „het volk” en zegt: „Gij komt hier voor de sensatie, hé?” Wij konden moeilijk „neen” antwoorden. Het is duidelijk dat talloze verhalen, roddels rond de teruggetrokken ex-

regent, broer van Koning Leopold III, oom van Koning Boudewijn, een grote rol spelen in de fascinatie (van het goed, van het kwaad?) die van de nu historische figuur uitgaat. Een vraag die dan opkwam trof de manier waarop Rudy Geldhof dit alles zou gebruiken, eventueel uitbuiten, negeren... En eerst moet men erkennen dat de auteur zijn bronnen heel serieus heeft verzameld en geschift. Het gaat hem niet om de sensatie, maar om het raadsel van een man die de geschiedenis plots on-voorbereid aan de macht plaatst in de moeilijke omstandigheden, de macht dan maar uitoefent in de plaats van een broer die hij niet in het hart draagt, en dan even plots de macht moet afstaan aan een jonge bedeesde en onervaren neef. Verbitterd trekt de regent zich terug en leeft als een soort kluizenaar (van een bedenkelijke soort!) in een afgesloten domein te Raversyde bij Oost-

ende. Om het Hof weer eens te pesten en zogezegd om zijn schulden te kunnen betalen, laat hij zijn inboedel openbaar veilen.

Menselijk Drama

En terwijl dit vlak naast zijn villa gebeurt, vertelt hij ons zijn leven. Het wordt een *schitterende monoloog van 2 uur*, denk ik, die geen ogenblik verveelt, die afwisselend sympathie, bewondering, afschuw, medelijden verwekt. Vooral de Franse uitlatingen en citaten getuigen soms van een cynisme dat zijn doel nooit mist. Ze wijzen dikwijls ook op een meer dan gewone belangstelling bij de Prins voor de Franse literatuur. Maar Rudy Geldhof heeft dat alles weten te doseren, nooit verlaat hij zijn personage om aan geschiedenis te doen of om als moralist op te treden, dat doet hij via Karel. En niet om een soort alibi voor te leggen. Neen, het personage zelf als menselijk drama

heeft hem geboeid, dit tot leven brengen in een stuk dat eerst en vooral toneel moest zijn. En hij is daar schitterend in geslaagd!

Hij heeft daarbij een uniek akteur gevonden, Piet Balfoort, die er juist van droomde die rol te vertolken. De droevige omstandigheden die de première van het stuk omringden zijn één ding; spelen is een ander. Op die bewuste première heeft Balfoort een creatie geleverd waarover alleen in superlatieven kan gesproken worden. De regie van Jos Van Gorp en de bescheiden rol van het tweede personage Mademoiselle (Ria Verschaeren, ook zeer goed), zijn prachtige voorbeelden van maat, soberheid en gevoel. Blijft toch de prestatie van Balfoort, superieur van a tot z. Wanneer *Arca Gent* met dit stuk naar Brugge komt (op 16 en 23 mei in *De Dijk*), is dit een absoluut niet te missen produktie.

(J.V.D.)

Hommage aan Rudy Geldhof **Arca bracht in Oostende „Prins Karel”-première**

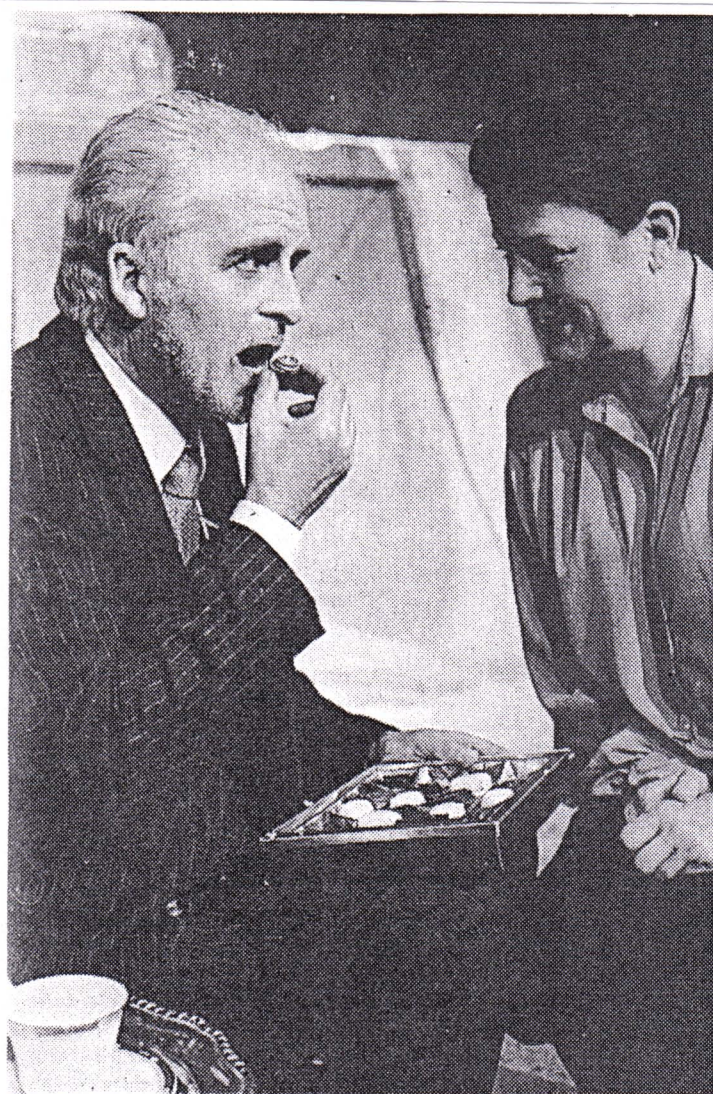
OOSTENDE — Twee dagen vóór de uitvaart van Rudy Geldhof heeft Arca in het Volkshuis in Oostende de jongste creatie van de betreurde auteur in première opgevoerd. Aanvankelijk zag Piet Balfort er tegen op „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” in zo'n tragische omstandigheden op scène te brengen maar men kon hem ervan overtuigen dat het de mooiste hommage was die men Rudy kon brengen. Balfort is gezwicht voor de argumentatie en hij heeft één van de meest pakkende prestaties uit zijn carrière gerealiseerd.

Na de ontvoering kregen de vertolkers en medewerkers een langdurige en staande ovatie. Men had tal van gegadigden moeten weigeren. Er was emotie in de zaal toen Belfort een laatste keer het publiek kwam groeten. Hij had toch zijn vriend verloren en het „In Memoriam” geschreven dat Jo Decaluwé, vóór de voorstelling, aan het publiek had overhandigd. Einde van zijn „In Memoriam”: Denken aan Rudy is denken aan de vriend, die wij morgen en in de lengte van dagen nog zullen missen. Denken aan Rudy is dankbaar zijn om het voorrecht dat we hadden hem te mogen kennen. Getekend: Piet.”

Wrange nasmaak

Wat het stuk zelf betreft laten we het bij de recensies die toneelcritici zullen publiceren. We hebben Geldhof gekend sinds de Kelk in Brugge, we hebben zijn „historische TV-feuilletons” op het scherm gezien en beschouwen hem als een man buiten en boven de meet. Ons stellen we niet de vraag in hoeverre de inhoud van het stuk strookt met de waarheid en echtheid van het gebeuren. Geldhof heeft, zijn gewoontegedrag, heel veel bronnen aangeboord. Hij is er niet voor teruggedeeft hard van eer te trekken en zijn „Prins Karel” is een stuk historie geworden dat een wrange nasmaak laat.

Net als „Hess” zal „Karel” in de geschiedenis van ons toneelleven als een monument sterk nawegen. Een monument waaraan Balfort, Ria Verschaeren en regisseur Van Gorp met passie en emotie hebben gewerkt.

Piet Balfort en Ria Verschaeren tijdens een repetitie.

Schitterend laatste werk van Rudy Geldhof

De onverbloemde prins

Filip Decruynaere

Precies een week na zijn plotse overlijden wordt toneelschrijver en scenarist Rudy Geldhof vandaag zaterdag 25 april in Brugge begraven. Donderdag ging zijn laatste stuk „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” in een regie van Jos Van Gorp in première in Malpertuis Oostende. Een politiek-historisch, maar tegelijk diepmenselijk drama, dat ongetwijfeld heel wat stof zal doen opwaaien. De staande ovatie na de voorstelling was verdiend voor hoofdrolspeler Piet Balfoort, maar gold evenzeer als postuum eerbetoon aan Rudy Geldhof.

Rudy Geldhof verwierf naam en faam als schrijver van stukken met een historische achtergrond. Het bekendst zijn zijn televisiereeksen „Klein Londen, Klein Berlijn” en „De Bossen van Vlaanderen”, feuilletons die de BRTN hoge kijkcijfers opleverden. Vorige week vrijdag — één dag voor zijn overlijden — verklaarde Geldhof nog op die weg door te willen gaan. Hij was net begonnen aan een nieuwe tv-serie, geïnspireerd op het leven van de Brugse verzetsrijder Morsa. Voor het theater wilde hij werk maken van twee nieuwe stukken. Een eerste zou handelen over de kunstenaarsweekends die destijds door gravin d'He-

ningen in Beernem werden gehouden, het tweede moest een monoloog worden van een Brugse volkswrouw met een mateloze bewondering voor Achiel Van Acker.

Koningskwestie

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” is uitstekend historisch gedocumenteerd. Toch is het geen saai (theater)stukje geschiedenis: daarvoor was Karel te kleurrijk en omstreden. Karel van Vlaanderen was de tweede zoon van koning Albert en koningin Elisabeth. Toen zijn broer koning Leopold III op het ogenblik van de bevrijding gevangen zat in Duitsland, werd Karel als prins-regent aangesteld. De „ko-

ningskwestie” en de volksraadpleging op 12 maart 1950 verscheurde ons land maar niettemin keerde de koning terug.

De binnenlandse druk was echter zo hevig dat Leopold III tot aftreden werd gedwongen ten gunste van zijn zoon Boudewijn. Prins Karel, die intussen al zes jaar als regent het land bestuurde, voelde zich duidelijk gepasseerd. Hij wendde zich van de koninklijke familie af en trok zich terug op zijn domein Raversijde aan de kust.

Openbare verkoop

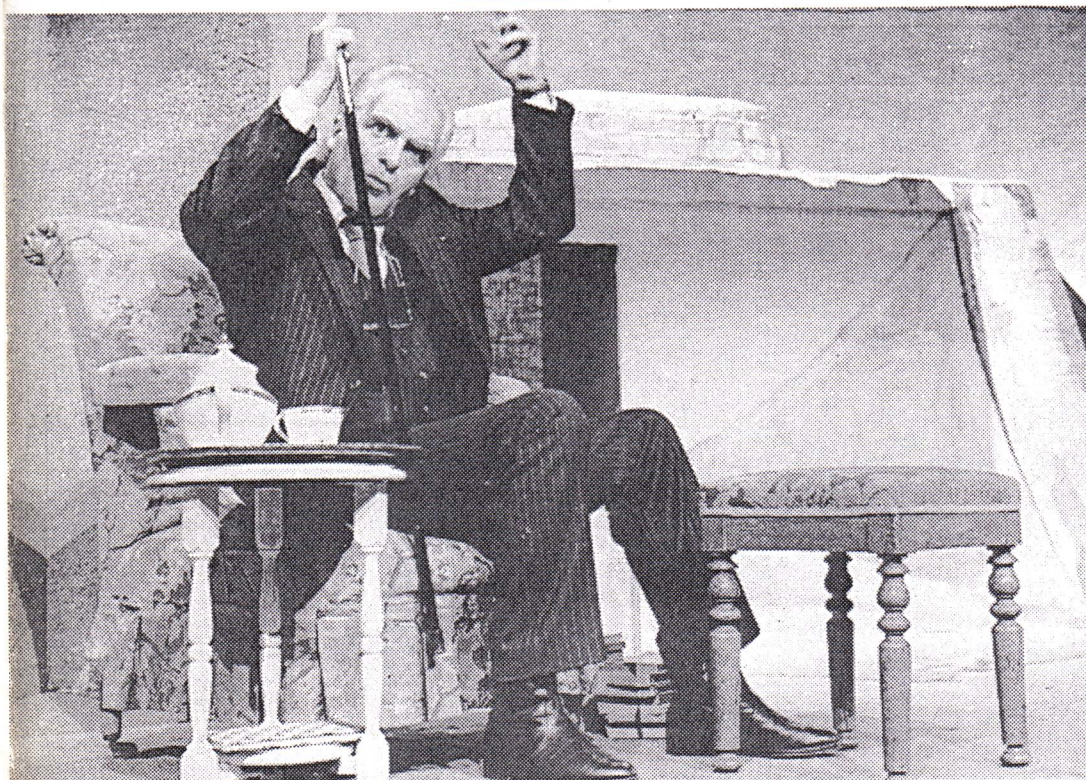
Rond Karel waaiden permanent wilde verhalen waarin geld, drank en vrouwen een grote rol speelden. In de jaren '70 raakte de prins verwickeld geldkwesties en steeds vaker gaf hij de indruk in geldnood te verkeren. In september 1980 hield hij een openbare verkoop van zijn inboedel in Raversijde, drie jaar later overleed hij.

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” speelt zich af op de dag van de openbare boedelver-

koop. Vanuit de woonkamer kijkt de prins gniffelend toe hoe het publiek in grote drommen aanschuift en neemt hij met zijn *mademoiselle* vlug nog eens de doordachte antwoorden op de vooraf opgestelde vragen van de pers door. Tussendoor wendt hij zich rechtstreeks tot het publiek in de zaal, maakt hij de balans van zijn eigen leven op, maar maakt hij ook het proces van overleden en levende leden van de koninklijke familie.

Te min

Naast de grote politieke gebeurtenissen komen ook de menselijke frustraties en teleurstellingen van prins Karel (Piet Balfoort) in de voorstelling aan bod. Zo vertelt hij over zijn liefde voor de dochter van een Brusselse patissier. Karel wilde met haar trouwen, maar botste op het veto van zijn broer Leopold, die het meisje te min vond. Enkele jaren later zou Leopold zelf trouwen met Liliane Baels, in de ogen van prins Karel een meisje van nog lagere afkomst dan zijn afgewe-

Piet Balfoort als prins Karel, het enfant terrible van de koninklijke familie.

Foto Y.R.

zen liefde. Leopold I, Leopold II, Boudewijn I („le petit neveu”) en hun respectievelijke echtgenotes krijgen er zwaar van langs in deze produktie. Het is dan ook niet denkbeeldig dat sommige toeschouwers geschokt zullen zijn en van majesteitsschennis zullen gewagen. Schrijver Rudy Geldhof was zich daar bewust van, maar verklaarde dat tegenstanders van zijn stuk weinig of geen historische foutjes zouden vinden.

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” is afwisselend ingetogen, ernstig, sarcastisch, komisch, kolkend van woede en nijd. Piet Balfoort zet een glansprestatie neer door die brede waaier aan tegenstrijdige en botsende gevoelens authentiek gestalte te geven. Prins Karel komt zeker niet als een held te voorschijn, maar als een mens, met mooie en lelijke kantjes en een tikkeltje paranoia. Ria Verschaeren speelt de rol van „Mademoiselle”, zijn laatste maît-

resse, huishoudster en verpleegster.

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” door Arca, nog op 25/4 in Malpertuis Oostende (059/50.21.31), op 16 en 23/5 in De Dijk in Brugge (050/33.29.52) en op 1, 2, 7, 8, 9, 14, 15, 21, 22, 28, 29 en 30/5 in De Tinnen Pot in Gent. Volgend seizoen zal deze produktie nog te zien zijn op diverse plaatsen in Vlaanderen.

Staande ovatie voor Prins Karel

■ OOSTENDE

Met de creatie van "Prins Karel, Graaf van Vlaanderen" in Malpert(h)uis-aan-zee, door het Arca theater van Gent, gaf het publiek een staande ovatie weg aan Piet Balfoort. Deze laatste vertolkte op een sublieme wijze de titelrol, bijgestaan door zijn "mademoiselle" Ria Verschaeren.

In feite waren deze Oostendse creatie-dagen een hommage, een ultieme hulde aan auteur Rudy Geldhof, die zaterdag te Brugge ten grave werd gedragen. Op de laatste repetities werd er gewerkt in een sfeer van droefheid, de

schaduw van een overleden vriend was alom aanwezig.

Het gehele productieteam dreef uiteindelijk op hun merkwaardig "métier", om van van "Prins Karel" een toneelmonument te maken. Ook volgend seizoen zal Arca hiermee gengers slaan.

De eerste voorstelling ging door in aanwezigheid van de familie van Rudy Geldhof. De nabestaanden hadden er immers aan gehouden dat de geplande voorstellingen normaal zouden doorgaan. Zoals reeds gezegd werd het een droeve maar onvergetelijke hommage.

Karel als gifspuiter

Het publiek komt de zaal bin-

nen en komt onmiddellijk oog in oog te staan met Prins Karel in zijn leef- en werkkamer. De geluiden van een openbare verkoping zijn hoorbaar. Karel zit in zijn zetel, wandelstok, verrekijker en Navy-fluitje bij de hand. Hij drinkt af en toe thee uit een porseleinen servies.

Binnenpretjes

Met een lachje dat binnenpretjes verraadt, bekijkt de prins het plaatsnemend publiek. Ook Anna komt op, zeulend met kartonnen dozen, terwijl ze bij het achterwaarts weggaan, telkens een kleine révérence maakt. Voor Karel is ze zo goed als lucht. De zaallichten doven uit en Karel begint aan een betoog dat een deel van

zijn leven beslaat.

Karel gniffelt, maakt zich kwaad, is tevreden, is vriendelijk en hautain, hij geniet, spottend amuseert hij zich, is minzaam...en vooral gekwetst door het tweede huwelijk van zijn broer met een vrouw uit de burgerij, daar waar hij zelf niet mocht huwen met de dochter van een pasteibakker.

"Is het dan zoveel eerbaarder vis te verkopen dan patisserie? Ruiken garnalen dan zoveel beter dan gebakjes?" vraagt hij nog steeds bitter en giftig.

Deze onvergetelijke "Karel" wordt in zaal De Dijk in Brugge gespeeld op 16 en 23 mei, telkens om 20 u. Reserveren op tel. 050/33.29.52. — S.R.O.

Arca creëert "Prins Karel, Graaf van Vlaanderen"

Vleugellamme kip die vrije vogel wil zijn

Van onze medewerkster

Voor de eerste drie voorstellingen van "Prins Karel, Graaf van Vlaanderen" trok het Arca-theater naar Oostende. Dat is niet zonder betekenis. Toen zijn politieke rol was uitgespeeld zocht de prins immers een toevlucht tot de Koningin der badsteden. De laatste dertig jaar van zijn leven bracht hij daar door op het duinenrijke domein Raversijde.

In het stuk toont auteur Rudy Geldhof ons een 77-jarige prins, op de dag dat de inboedel van Raversijde openbaar wordt verkocht. Vanop een stukje Atlantic Wall spreekt Karel (Piet Balfoort) het theaterpubliek toe: "Vandaag vindt hier een openbare verkoop plaats van een leven".

Het levensverhaal dat we te horen krijgen is dat van een man die, ondanks een afkeer voor zijn koninklijke familie toch een mo-

narchist is gebleven. De verbittering leidt tot felle verbale aanvallen tegen het Belgisch vorstenhuis. Koning Boudewijn (voor hem moest Karel plaats ruimen) is "le petit neveu die zelfs kardinaal Suenens te frivol vindt" en Liliane Baels, tweede vrouw van koning Leopold krijgt de scheldnaam "la crevette". Prins Karel spuwt zijn gal uit en dit tot groot vermaak van het publiek, dat de roddels over het Koningshuis gretig slikt.

Jos Van Gorp is met deze "Prins Karel" niet aan zijn eerste vorstenstuk toe. Hij regisseerde reeds "De Coburger", eveneens een Arca-produktie. In beide stukken weet Van Gorp de lange monologen, doorspekt met historische weetjes, om te buigen tot aantrekkelijke verhalen. Schittert Jo Demeyere als Coburger, Piet Balfoort brengt een minstens even opmerkelijke Prins Karel.

De ouder wordende (demente?) prins is een vleugellamme kip maar pretendeert een vrije vogel te zijn. Balfoort weet die dualiteit passend te vertolken.

Het gevaar om in het overdreven pathetische te vervallen, wordt tijdig afgezwakt door de tekst zelf. Een tekst die relativeert, ridiculiseert en voor sommigen wellicht shockeert.

De morbide trekjes van Prins Karel komen het best tot uiting in de verhouding tot "mademoiselle", zijn trouwe huisvrouw. Ria Verschaeren brengt zonder verpinken de bloemkool aan, die door de prins wordt gebruikt als model voor het schilderen van de White Cliffs. Veel moet ze niet zeggen, het hoofse knikje en de manier waarop ze de prins toedekt met de Belgische vlag spreken boekdelen.

"Prins Karel, Graaf van Vlaanderen" is theater voor een groot publiek. Het decor (Lee Preedy) is voorzien op talrijke verplaatsingen doorheen Vlaanderen. "De Coburger" krijgt een waardige opvolger, daarover zijn zowel Karelisten als Leopoldisten het eens. Het stuk is in mei te zien in Gent en Brugge. Info: 091/25 18 60.

Annemie MORISSE

Een aardig verpakte

„Prins Karel”

Arca speelt voor het eerst in zijn repetitieruimte De Tinnenpot

GENT – Een heel aardig verpakt geschiedenislesje, maar tamelijk vervelend teater, die indruk liet „Prins Karel, graaf van Vlaanderen” op de première in Oostende. De betreurde Rudy Geldhof wekte de indruk het boeiende leven van de prins-regent niet omwille van diens tragiek of mysterie op te voeren, maar als kapstok voor enige feiten en anekdoten omtrent het koningshuis en het politieke verleden van dit land. In Gent speelt deze Arca-produktie in Arca’s repetitieruimte in de Tinnenpotstraat.

Wie is de Prins Karel in dit stuk? Prins Karel is de zoon van Albert I en Elizabeth. Hij heeft, in tegenstelling tot zijn oudere broer Leopold III, meer van zijn kunstzinnige en eigenzinnige moeder dan van de pragmatische Coburgers. Met zijn broer, die dan al koning is, komt het tot een eerste konflikt wanneer die Karel verbiedt te trouwen met een dochter van een patissier. Dat Leopold jaren later zelf met een vrouw uit de burgerij huwt, steekt de prins diep.

Wanneer Leopold tijdens WO II besluit zich aan de Duitsers over te geven, sluit Karel zich bij het verzet aan. Leopold gokte fout, zegt Karel. Na de oorlog neemt Karel als regent de plaats van zijn bevlekte broer over. Vijf jaar lang bestuurt hij het land, bijgestaan door zijn geliefkoosde premier Achille Van Acker. Tijdens zijn bewind woedt de koningskwestie. De oplossing komt er in de vorm van „le petit neveu” Boudewijn. Karel voelt zich gedumpte en trekt zich terug op het domein Raversijde in Oostende. Hij woont er zijn leven lang teruggetrokken in een bescheiden (maar ommuurd) vissershuisje.

Over zijn levensstijl doen de wildste verhalen de ronde. Drank, vrouwen en geld spelen erin de hoofd-

rol. In 1980 doet hij de goegemeente een extra roddel cadeau. Hij beweert blut te zijn en gaat over tot een openbare verkoop van zijn inboedel. Echt blut is hij niet, in Zwitserland ligt ook nog iets anders dan sneeuw.

Het stuk speelt zich af op de dag van de verkoop. Terwijl buiten royale meubelen en huisraad worden prijsgegeven, biecht Karel zijn prinselijke geheimen op. In min of meer chronologische volgorde vertelt hij zijn leven. Hij toont zich afwisselend een verbitterd cynicus, een goedlachse causeur en een gedreven politiekier. Er zitten veel kwinkslagen in zijn relaas en een paar opmerkelijke denkpijsten, maar bovenal is dit een droge opsomming van feiten, gekruid met persoonlijke opmerkingen.

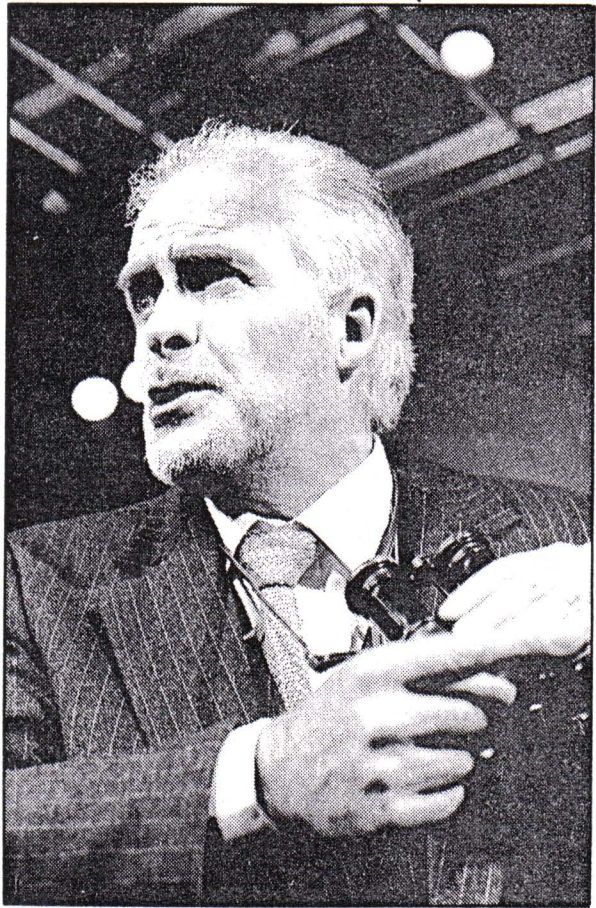
Rudy Geldhof gebruikt haast uitsluitend materiaal dat historisch korrekt is, zijn fantasie speelt een wel erg ondergeschikte rol. Het probleem hierbij is dat je met feiten alleen nooit naar de ziel van een mens peilt. En waarom anders een personage op scène zetten?

Piet Balfoort levert een wisselvallige prestatie. Als de bijna kabaretseke verteller boeit hij, maar als de gekneusde, oude man gaat hij over de schreef. Ria Verschaeren moet als Karels huisvrouw doen geloven dat het hier geen monoloog betreft, maar de dialogen en opkomsten die haar zijn toegemeten, blijken te schriel om daarin te slagen.

Dit stuk werd, net als die andere biecht van een Coburger, geregisseerd door Jos Van Gorp. En het gebrek aan visie van Geldhof vangt hij niet op..

„Prins Karel, graaf van Vlaanderen” zou je graag in de klas hebben meegemaakt, maar niet in een teater.

Van vrijdag 1 tot zaterdag 30 mei elke donderdag, vrijdag en zaterdag om 20 u. in De Tinnenpot, Tinnenpotstraat, in Gent. Kaarten: 300/250 fr. Reserveren op tel. 091-25.18.60. (SVB)

Piet Balfoort als Prins Karel.

(Foto Y. Ratajczak)

Arca ten huize van de Graaf van Vlaanderen

Van onze medewerker

OOSTENDE — Voor de tweede maal in een goed jaar pakt Arca uit met een monodrama over onze dynastie. Jo De Meyere gaf meer dan 100 opvoeringen van *De Coburger*, een monoloog over Leopold I, geschreven door Mark De Bie. Nu creëert Piet Balfoort *Prins Karel, Graaf van Vlaanderen*. Het is de laatste toneeltekst van de pas overleden Rudy Geldhof, die het stuk in opdracht van Arca schreef. Tweemaal registreert Jos Van Gorp. De voorstelling van *Prins Karel* blijft sterk hangen in een naar het schijnt getrouwe imitatie van fysiologische trekjes en paranoïde gedragingen van de prins.

We treffen hem aan in zijn woondomein in Raversijde, waar hij jarenlang teruggetrokken leefde, ver van paleizen en staatsie. Het eenheidsdecor (Lee Preedy) is een nogal krakemikkige combinatie van een gammal interieur en een bunker, die verwijst naar restanten van de Atlantikwall, en die hij af en toe „bestijgt“.

In dit eenzame nest slijt hij zijn dagen: tussen het gekrijs van de zeemeeuwen, symbool

van bevlogen vrijheid, en de zwarte kraaien van de dood. Het is najaar 1980, hij voelt zich oud en treedt nog eenmaal in de openbaarheid door de koninklijke inboedel publiekelijk te verkopen.

De veilingmeester is in volle aktie en het volk stroomt het prinselijk domein binnen. Terwijl Karel dat met zijn verrekijker gadeslaat, daagt ook af en toe zijn huishoudster op. Met deze „realiteit“ als omkadering verwelkomt hij het publiek. Wij zijn immers gekomen om te weten wie hij werkelijk is.

Teater

Welnu, hij zal het ons vertellen. Zijn verhaal wil een soort openbare verkoping van zijn leven zijn: hij is geen heilige, maar ook niet de liederlijke kerel zoals men hem soms afschildert. Af en toe test hij zelfs onze historische kennis van het vorstenhuis.

Wat we in de marge van het buitengebeuren meemaken, is dus teater. In de voorstelling is de toeschouwer het derde personage. Toch glijdt zijn commentaar voortdurend over in gespeelde „werkelijkheidsscènes“, die een inkijk geven in hoe het er bij hem aan toe gaat.

Deze wisselwerking van imitatie en schampere reflektie had tot een interessante ontbolstering kunnen leiden: psychologisch, misschien historisch, zeker teatraal.

Prins Karel lijdt aan een te grote explicitering, die zowel tekst als presentatie betreft. In twee opzichten vervalt de voorstelling in een wat oppervlakkige uiterlijkheid. Enerzijds wordt het te veel een geschiedenisles, een exposé van onverwerkt materiaal, rijkelijk geput uit werk van onder meer Louis de Lentdecker en Jan Van Den Berghe.

Anderzijds is het kabareteske, dat in aanzet duidelijk aanwezig is, te weinig ontwikkeld. Hierdoor ontstaat een halfslachtigheid waaruit de voorstelling zich nog moeilijk kan redden. Want uiteindelijk blijkt het stuk toch af te stevenen op een dramatisch hoogtepunt dat helemaal op inleving gebaseerd is.

Geleidelijk drinkt Karel zich lazarus. Als gevolg hiervan wordt hij in toenemende mate agressief en larmoyant. Het publiek, d.w.z. zijn Vlaamse volk, met wie hij een liefde-haat verhouding heeft, vergeet hij nu. Het is een aanval van beklemming die hem wel meer overkomt en die „mademoiselle“

telkens in de juiste encenering helpt omzetten. Hij zinkt helemaal weg in zichzelf, wordt weer de prins-regent, met helm en laarzen en gehuld in de Belgische driekleur. Zo doorprijkt hijzelf de myte als zou hij onverschillig zijn voor macht en roem, en worden zijn wrok en frustraties nu helemaal zichtbaar.

De groteske tragiek van deze „stervende vorst“ is op zichzelf een niet onaardig slot. Maar na de gemakkelijke hilariteit van de revue en de clichématige annotaties bij historische feiten en Belgische majesteiten, plaatst dit sluitstuk een nogal onevenwichtig zwaartepunt.

Piet Balfoort vertolkt zijn inlevingsrol met overgave. Maar soms is hij te patetisch en te uitdrukkelijk, vooral wanneer hij op het publiek speelt, en zeker wanneer hij dronken wordt. De vertolking van „mademoiselle“ door Ria Verschaeren mist cachet. Toch zal de voorstelling in de smaak vallen van wie de graaf van Vlaanderen „ten voeten uit“ wil zien en horen en tevreden is met een rudimentair getekend menselijk portret.

Fred SIX

Gent, Tinnenpot, Tinnenpotstraat 21, tot 30 mei. Besprekingen: 091-25.18.60.

IK BEN OP ZOEK

Arca creëert „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”, het laatste stuk van Rudy Geldhof.

OP 18 APRIL, vijf dagen vóór de première van zijn laatste stuk : „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”, is onverwacht in Brugge Rudy Geldhof overleden. Een maagbloeding en het feit dat hij alleen was en niet onmiddellijk kon geholpen worden, zijn hem fataal geweest.

Het stuk over *Prins Karel* (1903-1983), de veelbesproken broer van *Leopold III*, vertrekt van de verkoop van gebruiksvoorwerpen die Karel in 1980 organiseerde in Raversijde bij Oostende, waar hij volgens een eigen etiquette leefde. Het is meteen ook een inventarisatie van Karels openbaar en privé-leven en niemand heeft kunnen vermoeden dat naar aanleiding van de première van dit stuk ook de balans van Rudy Geldhofs leven en werk zou worden opgemaakt.

Rudy Geldhof werd op 13 oktober 1942 in Brugge geboren. Zijn jeugd bracht hij voor het grootste deel door in Knesselare en omgeving, op de grens tussen Oost- en West-Vlaanderen, de streek waar hij naar verwijst in onder meer „Klein Londen, Klein Berlijn” (1988), een tv-feuilleton over de Tweede Wereldoorlog, dat hij in opdracht van de BRT schreef. Rudy Geldhof verwerkte trouwens heel wat persoonlijke ervaringen in

zijn werk. „Eénentwintigen” (1977) is gesitueerd in een klein familiebedrijf van winterhandschoenen en is een verwijzing naar Rudy's eigen thuis, waar hij en zijn broers ingeschakeld werden in het handschoenfabriekje van vader. Ook „Huis van vertrouwen” (1987) refereert naar de *middenstand* uit zijn jeugd en naar de periode die de werkzoekende Rudy in Lourdes doorbracht als verkoper in een souvenirswinkel.

Tijdens zijn *leerjaren* in de Oude Humaniora in Assebroek was Rudy Geldhof er al van overtuigd dat hij schrijver zou worden. Hij raakte in de ban van zowel *Kafka* als van de romantische vertellers, maar kreeg als *romantiek* van de leraar die zijn opstellen las, steevast te horen dat hij een pure *realist* was. Dat oog voor details en vooral het streven naar een exacte weergave van de realiteit zou dan uiteindelijk het voornaamste kenmerk van zijn kunst worden. Hij voelde zich goed bij die groep toneelauteurs die „realistische merchandise afleveren : de herkenbare lotgevallen van het individu dat zijn intiem verleden inzichtelijk tracht te maken voor het publiek.”

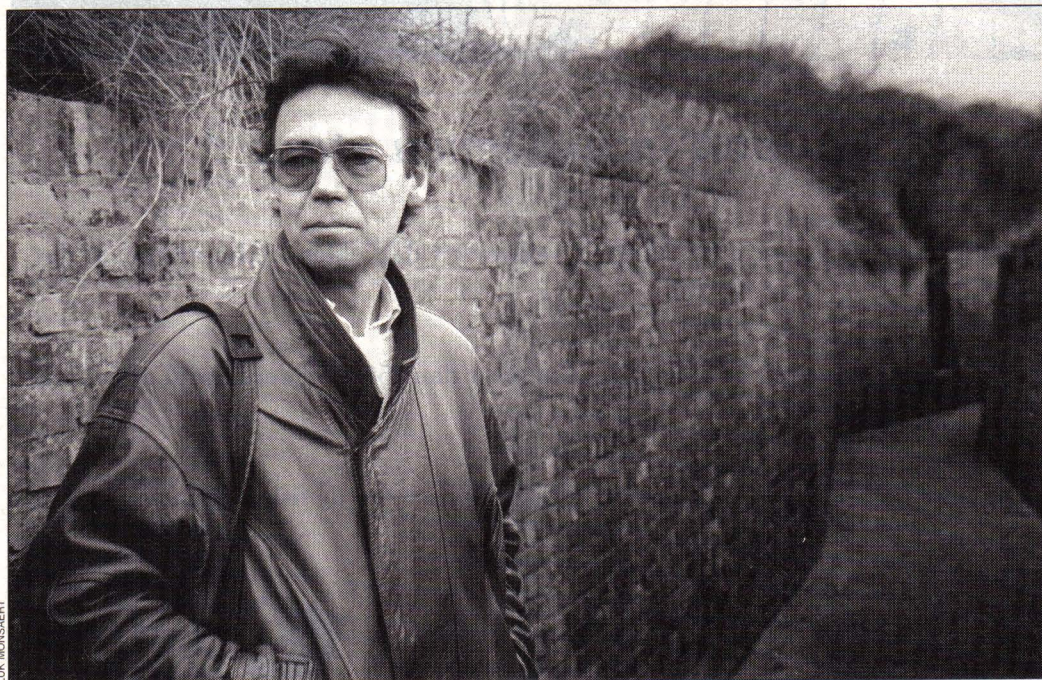
Rudy Geldhof wou niet alleen schrijver worden, hij wilde toneel schrijven en van

zijn pen *leven*. Hij vond dat toneel hem beter lag dan de andere genres (roman, poëzie) die hij uitprobeerde, omdat hij uiteindelijk via de dialoog gezegd kreeg wat hij meende te moeten zeggen over de onmacht van Jan Modaal om boven de eigen beperkingen uit te stijgen. Daarenboven is toneel schrijven een niet zo eenzame bezigheid. Toneel schrijf en maak je nooit alleen. Bovendien het bijhouden van ontelbare recensies uit kranten en het bijwonen van zoveel mogelijk voorstellingen zorgde Rudy Geldhof er ook voor dat hij met de mensen van het vak in contact kwam. Dat resulteerde tenslotte in 1975 in het openen van het café-teater *De Kelk* aan de Langestraat in Brugge waar Rudy een receptieve teaterwerking begon. Zijn eerste stukken, de eenakters „De Geit” en „Buurt” die in 1975 door het *Nieuw Vlaams Toneel De Waag* in 't *Natiepeerd* in Antwerpen in een regie van *Wil Beckers* werden gecreëerd, kwamen nu ook in Brugge. De samenwerking met het NVT-De Waag zou zeer intens worden en betekende voor Rudy een enorme stimulans. Maar als toneelschrijver financieel rondkomen bleek nog niet haalbaar. Waar hij voordien de ene helft van het jaar als ticketcontroleur op de pakketboot Oostende-Dover werkzaam was om tijdens de andere helft te kunnen schrijven, *speelde* hij nu 's avonds cafébaas in *De Kelk*. Inmiddels was hij ook gehuwd en hield hij steeds minder tijd over voor het eigen artistieke werk.

In 1977 was *De Kelk* tot een heus teater omgebouwd en Rudy vormde met regisseur *Jacky Tummers* en plastisch kunstenaar *Leo Hubrecht* het team dat het *Kelkplateau* zowel receptief als productief trachtte uit te bouwen. Twee jaar later werden subsidies toegekend en kon Rudy Geldhof de dagelijkse leiding van het teater aan *Johan Cloetens* overlaten. Nu had hij zijn handen vrij om meer te schrijven, maar het zou nog tot 1984 duren vooraleer Rudy Geldhof kon zeggen dat hij ervan leefde.

De creaties van zijn toneelwerk hadden elkaar vrij vlug opgevolgd. Niet alleen het NVT (inmiddels in het Ankerruimteater in Antwerpen), maar ook *Malpertuis* Tielt, *Vertikaal* en *Arca* in Gent, het *Kroonteater* in Hasselt, creëerden of speelden een stuk van hem. In *De Kelk* zelf gingen onder meer de monoloog „*Katanga Diane*” (1978),

□□□

LUK MONSAERT

Rudy Geldhof : de schrijver is het begin.

T E A T E R

□□□

met *Suzanne Saerens*, en „Bob en Liesbeth” (1981) met *Chris Lomme* en *Werther Van der Sarren* in première, telkens in een regie van Jacky Tummers, de regisseur in wie hij het volste vertrouwen had en met wie hij het meest samenwerkte. Tummers en Geldhof zaten zowat op dezelfde golflengte in hun zoeken naar „intimistische stukken, kleine bezetting, realistische herkenbaarheid, pogingen tot zoveel mogelijk nuancerings en diepgang en een groot respect voor de acteur”. Rudy Geldhof ging er van uit dat de begin-idee voor een produktie van de auteur komt en dat de regisseur van bij het begin inspraak heeft. Maar het schrijven en herschrijven van een stuk en de uiteindelijke versie, komt, mits inachtneming van de op- en aanmerkingen van de regisseur, uitsluitend de auteur toe. Hij verplichtte zich dan ook zoveel mogelijk tijdens de repetities aanwezig te zijn en ook het contact met de spelers te onderhouden.

Toen na 1983-84 De Kelk geen subsidies meer kreeg, op welke argumenten van de toenmalige adviesraad dan ook, stond Rudy Geldhof op het hoogtepunt van zijn produktiviteit. Hij had een tiental stukken lopen in het professionele en amateurcircuit en maakte verschillende bewerkingen van literair werk (*Cyriel Buysse*, *Maurits Dekker*, *Belcampo*) voor

Piet Balfoort als Prins Karel : af en toe een sneer naar het publiek.

de televisie. „Het souper” (1976) werd in diverse bezettingen in de meeste kleine theaters gespeeld en kwam in 1983 ook op de BRT (met *Bert André* en *Camilia Bléreau*). Met „Twee vrouwen” (1978)

drong hij in 1981 door tot de Brusselse KVS. *Sjarel Brackaerts* regisseerde er *Chris Lomme* en *Gerda Marchand*. Een jaar later werd het stuk ook door het *Mechels Miniatuurteater* geprogrammeerd. *Jaak Vissenaken* van het toenmalige *Ensemble Bent*, creëerde de monoloog „De vrije madam” (bekroond met de Visser-Neerlandiaprijs 1980), speelde er reeksen voorstellingen van in Nederland en kwam er in 1985 mee op de tv. *Liliane Wouters* vertaalde dit stuk in het Frans en *Suzy Falk* die het in Brussel creëerde (onder de titel „Ni chair ni poisson”) in het *Théâtre du Grand Midi* kreeg er de Eve d’Or-prijs voor. Het vestzaktheater *Théâtre de Quat’ Sous* in Brussel speelde, in vertalingen van *Roland Ravez* achtereenvolgens „Lady Katanga”, „Duel sur Canapé” („Het Souper”), „A cause des garçons” („Twee vrouwen”).

De laatste jaren was Rudy Geldhof vooral actief als scenarioschrijver. De zesdelige reeks „De bossen van Vlaanderen” maakte van hem een bekende *Vlaming*, waarbij interviewers vaak vergaten dat hij ook toneelauteur was en dat wens- te te blijven en dat de inkomsten van zijn televisiewerk hem in staat stelden verder voor het teater te schrijven.

Dat men hem als toneelauteur niet ver- geten was, bewijst de opdracht die hij

□□□

T E A T E R

□□□

van het Arcateater in Gent kreeg voor zijn stuk over prins Karel. Arca creëerde al van *Mark de Bie* „De Coburger” (met *Jo Demeyer*), over de laatste verzuchtingen van Leopold I en met „Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”, wordt daar de reeks *koningsdrama's* verdergezet.

Evenals *Mark de Bie* gaat ook *Rudy Geldhof* in zijn stuk te veel de historische toer op. Nochtans kon een zo tot de verbeelding sprekende figuur als prins Karel tot allerhande artistieke interpretaties inspireren. Karel was blijkbaar een buitenbeentje aan het Hof. De auteur laat hem dan ook de vele bekende uitspraken herhalen die hij denigrerend deed over zijn broer Leopold en *le petit neveu*, de huidige koning Boudewijn en over de politici. Ook het publiek krijgt af en toe een sneer, maar deze *Publikumsbeschimpfung* wordt jammer genoeg niet doorgetrokken. Zo zijn er meerdere aanzetten waarmee het historisch stramien zou kunnen doorbroken worden, en ook met het personage van Anne (*Ria Verschaeren*). Karels meid-voor-alle-werk, weet de auteur weinig raad en hij laat ze vooral als klankbord fungeren. De op de troon beluste prins, wordt door de auteur de eigen woorden weer in de mond geduwd en figuurlijk op de nachtpot die hij te koop aanbiedt, te kijk gezet. Wat inhoudelijk boeit, krijgt echter een te weinig originele vorm.

Piet Balfoort, die als fysieke verschijning en in schmink en aankleding aan de Karel moet refereren zoals sommigen hem nog hebben gekend, geeft in een regie van *Jos Van Gorp* (die ook „De Coburger” regisseerde) een genuanceerde en gedoseerde vertolking in een decor van *Lee Preedy* dat eerder voor een opera zou passen.

Het uitvergroten van een realiteit, zonder in een karikatuur te vervallen, dat de auteur in andere stukken zo knap aanwendt, blijft nu uit, op een paar vondsten na, zoals o.a. wanneer Karel de krijtkust van Dover schildert met een schotel bloemkool-in-witte-saus vóór hem.

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen” is niet het sluitstuk op en geen exponent voor *Rudy Geldhofs* gehele oeuvre. „In de toekomst wil ik mijn stukken wel eens in een andere vorm gieten.” heeft *Rudy* ooit verklaard.

„Welke richting ik dan uit wil ? Ik blijf tot nu toe het definitieve antwoord schuldig, ik ben op zoek.”

Roger Arteel

„Prins Karel, Graaf van Vlaanderen”, van *Rudy Geldhof*, in een regie van *Jos Van Gorp* gespeeld door *Piet Balfoort* en *Ria Verschaeren* op 7, 8, 9, 14, 15, 21, 22, 28, 29, 30 mei (20 u.) in *De Timmen Pot*, in Gent. Reserveren bij Arca: (091) 25.18.60. Op 16 en 23 mei in *De Dijk*, Brugge, (050) 33.29.52.

Prins Karel, een dwarsligger

BRUGGE — Een week voor de première van zijn laatste toneelstuk „Prins Karel, graaf van Vlaanderen” overleed de Brugse auteur Rudy Geldhof in zijn woning in Brugge. De familieleden van de overleden auteur drongen er bij de Arca-cast op aan hun planning niet te wijzigen. Regisseur Jos Van Gorp en de acteurs Piet Balfoort en Ria Verscharen maken van de productie een aangrijpende hulde aan het onmiskenbare talent van de te jong gestorven Brugse toneelacteur en scenarist.

Rudy Geldhof raakte de jongste jaren steeds sterker in de ban van merkwaardige historische thema's („De bossen van Vlaanderen”, „Klein Londen, Klein Berlijn”). Voor

zijn recentste toneelstuk dompelde hij zich onder in de verhalen en getuigenissen over het controversiële leven van prins Karel.

De prins-regent kwam tijdens de koningskwestie ongewild aan de macht. Toen hij aan die macht begon te wennen, moest hij plaats ruimen voor zijn jonge, bedeesde en onervaren neef. Hij trok zich verbitterd terug als een soort kluizenaar in een afgesloten domein in Raversijde bij Oostende. Zijn onkonventionele levenswandel en ongezouten opinies omtrent de monarchie en de koninklijke familie zorgden voor heel wat opschudding.

Drama

Karels monoloog vangt aan op het ogenblik dat hij zijn inboedel openbaar laat veilen. Niet de roddels en geruchten interesseerden Geldhof, maar

het menselijk drama van de dwarsligger, die cynisme, schandaal en onvoorspelbaarheid tot zijn wapens koos.

Piet Balfoort lijkt voor deze rol in de wieg gelegd. Hij vertolkt zijn personage met een beklemmend gevoel voor nuances. De manier waarop hij prins Karels karakter beleeft, wekt afwisselend sympathie, ontroering, vertedering, afschuw en medelijden op.

(PRO)

■ Arca-Gent met „Prins Karel, graaf van Vlaanderen” van Rudy Geldhof in een regie van Jos Van Gorp op de zaterdagen 16 en 23 mei en op zondag 24 mei telkens om 20 u. in De Dijk, Blankenbergse Steenweg 221 in Sint-Pieters (Brugge). De opbrengst van de voorstelling van zondag is bestemd voor de kinderen van Rudy Geldhof. Reserveren: boekhandel Demeester, 050-33.29.52.